

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

STORE TÅSTRUP PRÆSTEGÅRD

HOLBÆK KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	19.06.2012
Besigtiget af:	Troels Ø. Jørgensen
Journalnummer:	2012-7.82.07/316-0001
Kommune:	Holbæk Kommune
Adresse:	Tåstrupvej 54, 4370 Store Merløse
Betegnelse:	Store Tåstrup Præstegård
Fredningsår:	1950
Omfang:	<i>Den trelængede hovedbygning (1701 og senere)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

I Store Tåstrup mellem Holbæk og Ringsted ligger Store Tåstrup Præstegård, i umiddelbar forbindelse af Store Tåstrup Kirke. Fredningen omfatter den trelængede hovedbygning. Mellem hovedbygningen og kirken findes en trelænget avlsgård, som ikke er fredet.

Hovedbygning er opført af rødt, opstreget egebindingsværk med en nu delvis forsvunden fodrem hvilende på en sortmalet sokkel. Tavlene er pudsede og kalket gule. Bygningen er en styrtrumskonstruktion med gennemstukne bjælkeender og stråtag med i alt seks skorstenspiber i rygningen. Gavlene har lodret, rødmalet bræddebeklædning, der afsluttes forneden af et vandbræt. Centralt på midterfløjen findes hoveddøren; en flammeret dør med sidestykke og en diagonal rude. Over døren står 1701. Dør og indfatning er grønmalet med røde detaljer. Over indgangspartiet er en frontkvist med vindue. I begge sidefløjene er tillige en fyldingsdør med udskæringer og relief forneden. Til haven mod øst findes en tofløjet havedør med opsprossede ruder. Vinduerne er hovedsageligt torammede med småt opsprossede ruder. Hvidmalede rammer i grønne karme.

I det indre er bygningen præget af en relativt velbevaret planløsning, med enkelte sammenlagte rum. Et enkelt rum har bygningsdetaljer med barok karakter, mens hovedfløjens indretning som helhed bærer præg af en ombygning formentlig i begyndelsen af 1800-tallet med klassicistiske detaljer. Der findes adskillige fyldingsdøre med profilerede gerichter bevaret, og der er panelerede vægge. I den ene sidefløj er en nyere indretning med kontor.

— BYGNINGSHISTORIE

Den idyllisk beliggende gamle præstegårds stuehus, hvis ældste dele går tilbage til 1701. De to sidefløje er antagelig lidt yngre.

— KILDER

Vestsjællands gennemgangen, Planstyrelsen 1991 ved konsulent Hanne Raabyemagle

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi er knyttet til bygningens placering ved Store Tåstrup Kirke, hvor både kirke og præstegård indgår i et samlet anlæg forbundet af omgivende mure. Hermed udgør præstegården sammen med kirken og kirkegården et samlet markant element i den lille landsby.

De forskellige skalaer i henholdsvis stuehuset, avlsgården og kirken betyder at ankomsten til anlægget byder på stor rumlig variation, med den store kirke og omgivende kirkegård, der afløses af en smal portgennemkørsel i avlsgården. Herefter kommer man til avlsgårdens meget store gårdsplads. Symmetrisk placeret i aksen gennem portåbningen findes det ligeledes trelængede stuehus, der ligger som en spejling af avlsgården, blot i mindre skala. Stuehusets gårdrum er et langt mindre og mere intimt rum, der adskilles fra den store gårdsplads af to store træer. Anlæggets forskellige elementer giver hermed afsæt til flere forskelligartede rumlige oplevelser, som vareris yderligere af en frodig og kuperet have øst og syd for stuehuset.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi er knytte til bygningens funktion som præstegård, hvor især avlsgårdens størrelse understreger den sociale og økonomiske position præsteembedet havde i landsbysamfundet på opførelsestidspunktet. Anlæggets placering så tæt på kirken, med direkte adgang gennem porten til en låge i kirkegårdsmuren, understreger yderligere samhørsforholdet.

Endelig er bygningen et eksempel på periodens byggetekniske og formgivningsmæssige præferencer med en symmetrisk opbygget bygningskrop og bindingsværkskonstruktion med gennemstukne bjælkeender og vinduessætning, der udnytter at vinduer og tavler kan isættes frit indenfor bindingsværkets modulsystem.

I det indre vidner brugen af dekoration og guldmalede detaljer om præsteembedets økonomiske stade.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

For Store Tåstrup Præstegård er den arkitektoniske værdi knyttet til den samlede tredelte komposition, der samler sig omkring et gårdrum. Det giver sammen med det taktfaste bindingsværk og saddeltaget belagt med strå, anlægget en både intim og imødekommende fremtoning. Fraværet af dekoration på facaderne får kontrasterne mellem det røde bindingsværk, de gule tavler og de hvidmalede vinduer til at fremstå des mere effektfulde. De ubrudte tagflader understøtter tillige det enkle og traditionelle udtryk.

I det indre er den arkitektoniske værdi knyttet til udsmykningen i stuerne, med gulmalede profileringer i paneler, pilastre og gerichter samt fyldingsdørene med alle detaljer.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre er de bærende fredningsværdier knyttet til det trelængede anlæg med facaderne i rødt, opstrøget bindingsværk med gennemstukne bjælkeender, gulkalkede tavler og stråtag med brædebeklædte gavle, skorstenspiber i rygningen og traditionelt udførte døre og vinduer. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre er de bærende fredningsværdier knyttet til den delvist bevarede planløsning samt til alle ældre og oprindelige bygningsdele og konstruktioner, herunder fyldingsdøre med gerichter og beslåning, trapper, loftsbjælker, paneler og stukdekorationer. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.